مقاله پژوهشی کوتاه

نقش کنوانسیون حقوق مالکیت فکری و فساد اخلاقی بر رشد اقتصادی ایران

دکتر خدیجه صلح میرزایی[۱]، دکتر سعید کیان‌پور[۲]*، مریم شاطرخبازی[۳]
۱. گروه حقوق، دانشکده حقوق بین الملل عمومی، دانشگاه سوربن فرانسه
۲. گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور
۳. گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی ، دانشگاه توسعه و آبادانی

(تاریخ دریافت:۹۸/۴/۲۷، تاریخ پذیرش:۹۸/۶/۲۵)

چکیده

زمینه: یکی از مهم‌ترین اهداف اقتصادی کشورها، ایجاد شرایط لازم جهت ارتقاء رشد اقتصادی مستمر و باثبات است. رفع بنیادی فساد، ترغیب رشد اقتصادی و حقوق مالکیت در راستای انگیزه‌های عملی رشد اقتصادی جز با پیوند روزافزون اخلاق اقتصادی میسر نخواهد شد. هدف پژوهش حاضر نقش رابطه بین فساداخلاقی، حقوق مالکیت و شاخص های اقتصادی بر رشد اقتصادی است.

روش: روش پژوهش حاضر کاربردی و از نوع همبستگی است. شاخص های کلان درجه باز بودن، فساد و ریسک سیاسی، شاخص حقوق مالکیت فکری، شاخص فناوری اطلاعات و ارتباطات، رشد اقتصادی، شاخص توسعه انسانی و شاخص هزینه های دولت کشور ایران به عنوان جامعه آماری انتخاب شده است که سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۰۸ به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شد. ابزار اندازه‌گیری داده‌های بانک جهانی، موسسه فریزر و هریتج و موسسه بین المللی شفافیت بود. جهت آزمون نیز از روش آماری ARDL استفاده شده است.

یافته‌ها: برازش مدل تحقیق که در برگیرنده یک فرضیه اصلی بود مورد تایید قرار گرفت. اخلاق، شاخص های اقتصادی و حقوق مالکیت رابطه معناداری با رشد اقتصادی دارند و در طی زمان اثر شوک‌های وارده تعدیل می‌شود.

نتیجه‌گیری: طبق تخمین مشخص شد تمامی متغیرها در سطح یا با یک تفاضل پایدار می‌باشند و رشد اقتصادی با تمام شاخص های اقتصادی رابطه مثبت و معنادار و با فساد اخلاقی رابطه منفی و معناداری دارد، ضمن اینکه رابطه بلند مدت نیز مورد تایید قرار گرفت .

کلیدواژگان: اخلاق اقتصادی، رشد اقتصادی، حقوق مالکیت، فساد و ریسک سیاسی

سرآغاز

حقوق مالکیت فکری[۱] شاخه ای نوین از معارف حقوقی است که از حقوق مالی[۲] با اقتصادی و حقوق معنوی[۳] یا اخلاقی تولید کنندگان کالاهای فکری[۴] حمایت می کند. واقعیت این است که تجمع حقوق مالکیت فکری، آزادی[۵] و نبود فساد، مناسب‌ترین نظام حقوقی[۶] برای توسعه بازارهای رقابتی[۷] است، زیرا در آن افراد می‌توانند به علت برخورداری از آزادی انتقال دارایی‌ها و به کار گرفتن مبتکرانه استعدادهای خود در نبود فساد، برای کسب درآمد و ثروت بیشتر به رقابت بپردازند(۱). نظام اقتصادی مبتنی بر آزادی همراه با اخلاق و برخورداری از مالکیت به بهترین وجه، تنها در کشورهای توسعه یافته[۸] قابل تصور است(۲).

از همین رو است که با استقرار یافتن این سیستم، در جوامع اروپای غربی و آمریکای شمالی، اقتصاد این کشورها از شکوفایی بی‌سابقه‌ای برخوردار می‌شوند(۳). هدایت اخلاق و اقتصاد، باید هم از بیرون و هم از درون صورت گیرد. تحقیقات نشان داده‌اند هر چه جهانی شدن[۹] بیش‌تر به پیش می‌رود، چالش های عملی و نظری، بیش‌تر و پیچیده‌تر می‌شوند(۴).

همان گونه که محققان و صاحب نظران به آن اشاره دارند، افراد باید به یک هم زیستی با کثرت گرایی[۱۰] اخلاقی و اقتصادی متداول برسند و برای میدان اخلاقی مشترک، جهت مقابله با چالش های مشترک بکوشند(۵).

نویسندهٔ مسئول: نشانی الکترونیکی: S_kianpoor@pnu.ac.ir

هر منطقه و کشوری اخلاق و اقتصاد خود را دارد، بنابراین هدف پژوهش حاضر نقش رابطه بین اخلاق، شاخص های اقتصادی و حقوق مالکیت بر رشد اقتصادی است. همچنین برای این که این ارتباط چند طرفه را تا آن جا که امکان دارد، به طور آشکار و ملموس شناسایی کرد، می‌توان این فرضیه اصلی را برای تحقیق نظر گرفت که نقش حقوق مالکیت فکری بر رشد اقتصادی ایران و رفاه اجتماعی[8] یک رابطه معنادار می‌باشد و حقوق مالکیت فکری باعث رشد اقتصادی ایران در بلند مدت می شود.

روش

روش تحقیق از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر شیوه گردآوری و تحلیل اطلاعات از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری این پژوهش شاخص های بین المللی رشد اقتصادی[11]، حقوق مالکیت فکری، توسعه انسانی[12]، فساد و ریسک سیاسی[13]، درجه باز بودن اقتصادی[14]، فناوری اطلاعات و ارتباطات و هزینه‌های دولت[15] کشور ایران است. در این تحقیق نمونه بین سال های ۲۰۱۸-۲۰۰۸ انتخاب شده است. همچنین به منظور جمع آوری داده های مورد نیاز از داده‌های بانک جهانی (اندازه‌گیری مقررات محیط کسب و کار) و موسسه بین المللی شفافیت، موسسه فریزر و هریتج استفاده شده است. برای برآورد مدل از نظر اجرا و آماری از مدل خودرگرسیونی و توزیع با وقفه با استفاده از نرم افزار ایویوز به تخمین مدل پرداخته خواهد شد.

یافته ها

ابتدا مانا یا مانا نبودن کلیه متغیرهای مدل آزمون می‌شود. تمامی سری های زمانی به جز فساد در سطح مانا بوده، دیگر متغیرها نامانا و انباشته از درجه واحد می باشند .همچنین با توجه به آزمون هم انباشتگی، صحت رابطه بلندمدت بین متغیرهای برآورد شده وجود دارد و نتایج تایید می‌شود. با استفاده از روش خود رگرسیون برداری با وقفه های توزیعی، ARDL مدل مورد نظر به صورت جدول ۱ برآورد می شود.

جدول ۱: نتایج حاصل از الگوی پویای ARDL (۱,۰ ,۰,۰,۰)

متغیرها	ضرائب	آماره t	درصد احتمال
LGDP(-1)	۰/۵۳	۲/۴۲	۰/۰۰
LICT	۰/۰۵	۴/۰۸	۰/۰۱
LHDI	۰/۰۶	۲/۱۵	۰/۰۰
LIPRI	۰/۰۵	۴/۳۸	۰/۰۰
LOPEN	۱/۴۳	۲/۵۲	۰/۰۲
LG	۰/۱۸	۴/۲۸	۰/۰۰
LCOR	-۰/۱	۲/۶۲	۰/۰۳
C	۶/۳۸	۳/۱۵	۰/۰۰
R-squared= ۰/۸۸			

جهت اطمینان از نتایج به دست آمده، فروض کلاسیک رگرسیون خطی بررسی شد و نتایج حاصل صحت فروض کلاسیک را تایید می‌کنند. با اثبات رابطه هم انباشتگی و آزمون F-Bounds ، امکان برآورد الگوی تصحیح خطا فراهم می‌شود که در جدول۲ گزارش شده است.

جدول۲: نتایج حاصل از برآورد الگوی تصحیح خطا

متغیرها	ضرائب	آماره t	درصد احتمال
dLICT	۰/۰۸	۴/۰۸	۰/۰۰
dLHDI	۰/۱	۲/۱۵	۰/۰۰
dLIPRI	۰/۱۱	۳/۸۹	۰/۰۰
dLOPEN	۲/۷۹	۴/۳۵	۰/۰۰
dLG	۰/۶۷	۳/۱۲	۰/۰۰
dLCOR	-۰/۱۵	۲/۰۶	۰/۰۰
C	۱۲/۴	۱/۸۴	۰/۰۰
Ecm(-1)	-۰/۷۵	-۲/۱۵	۰/۰۰

بحث

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است تمامی سری های زمانی تحت شوک های دائمی قرار داشته و تمامی متغیرهای مورد استفاده با یک بار تفاضل‌گیری مانا میشوند همچنین در این پژوهش رابطه بلندمدت تایید گردید. بعد از آن نتایج حاصل از برآورد مدل مشخص کرد تمام ضرایب از نظر آماری معنادار هستند. تفسیر نتایج بدین صورت است که تمامی ضرایب دارای اثر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی هستند جز متغیر فساد و ریسک سیاسی که دارای تاثیر منفی است. ضریب تصحیح خطای ۰/۷۵- نشان می دهد در هر دوره، ۷۵ درصد شوک وارده در کوتاه مدت به سمت مقادیر بلند مدت تعدیل می شود و تقریبا ۱/۵ دوره، اثر شوک های وارده تعدیل می شود. با توجه به نتایج به دست آمده مشخص می‌شود که فرضیه تحقیق پذیرفته شده است . این یافته با پژوهش‌های پژوهشگران همسو می‌باشد(۶، ۷، ۴، ۸). همچنین شواهد زیادی وجود دارد که این ارتباط چند طرفه را نشان می‌دهد(۹، ۱۰ ، ۱۱). از جمله محدودیت‌های این تحقیق سال‌های تحقیق می باشد و پیشنهاد می‌شود این مدل در سطح منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای بین کشورها از طریق مدل های ترکیبی تخمین زده شود .

نتیجه گیری

فساد اخلاقی در هر جامعه ای، با هر نوع بینش و حکمرانی، اعم از دموکراسی، دیکتاتوری یا اقتصادآزاد، واقعیتی غیر قابل انکار است که تنها در میزان و حدود آن تفاوت وجود دارد. بر اساس پژوهش به منظور رسیدن به رشد اقتصادی، لزوم توجه به فساد، حقوق مالکیت و رشد اقتصاد که از نبود اخلاق اقتصادی سرچشمه می‌گیرد احساس می‌شود.

ملاحظه‌های اخلاقی

در این پژوهش با معرفی منابع مورد استفاده، اصل اخلاقی امانت داری علمی رعایت و حق معنوی مولفین آثار محترم شمرده شده است و سایر اصول اخلاق علمی همچون رازداری رعایت شده است.

Majlis Research Center Studies, Business Environment; (11082): 16-18. (In Persian).
4. Malmir A. (2015). The concept of restrictive regulations and explain its impact on the business environment. House and Strategy; 3 (87): 200-163.
5. Tapscott D, lowy A. (1998). Blueprint to the digital economy. USA: Creating Wealth in the Era of E-Business Publications. Pp. 50-60.
6. Kian Poor S. (2014) .The impact between ethics and business environment and economic development. Ethics in Science and Technology; 2 (2): 21-29. (In Persian).
7. Carroll A. (1989). Business and society: ethics and stakeholder management. Cincinnati/Ohio: South Western Publication.
8. Kian Poor S. (2013). The foundations of property rights and its moral implications. Ethics in Science and Technology; 10 (3): 9-20. (In Persian).
9. Mohamadzade I. (2016). The effect of economic freedom on the development of entrepreneurship in selected countries. Entrepreneurship Development Journal; 9(2): 357-376. (In Persian).
10. Heidari R. (2015). Impact of economic freedom indicators on corruption in developing countries with emphasis on Iran. Commercial Reviews; 11(61):83-96. (In Persian).
11. Valibeigi H, Panahi F. (2010). Iran's position in the global economy in selected countries (in terms of human development indicators, economic freedom and business environment). Business Studies; 4 (43): 42-27. (In Persian).

واژه نامه

1. Intellectual Property Rights	حقوق مالکیت فردی
2. Financial Rights	حقوق مالی
3. Intellectual Property Rights	حقوق معنوی
4. Intellectual Goods	کالاهای فکری
5. The Freedom	آزادی
6. The Legal System	نظام حقوقی
7. Competitive Markets	بازارهای رقابتی
8. Developed Countries	کشورهای توسعه یافته
9. Globalization	جهانی شدن
10. Pluralism	کثرت گرایی
11. Economic Growth	رشد اقتصادی
12. Human Development	توسعه انسانی
13. Corruption and Political Risk	فساد و ریسک سیاسی
14. The Degree of Openness of the Economy	درجه باز بودن اقتصاد
15. Government Spending	هزینه های دولت

References

1. Woods T. (2005). The Church and the market. 1st edition. London: Lexingtone Books. Pp.45-73.
2. Rothard M. (1991). Economistes et charlatans. 2nd edition. Paris: Les Belles Letters. Pp.30-34.
3. Ahmadian M. (2011). A review of the experiences of some countries in the business environment.